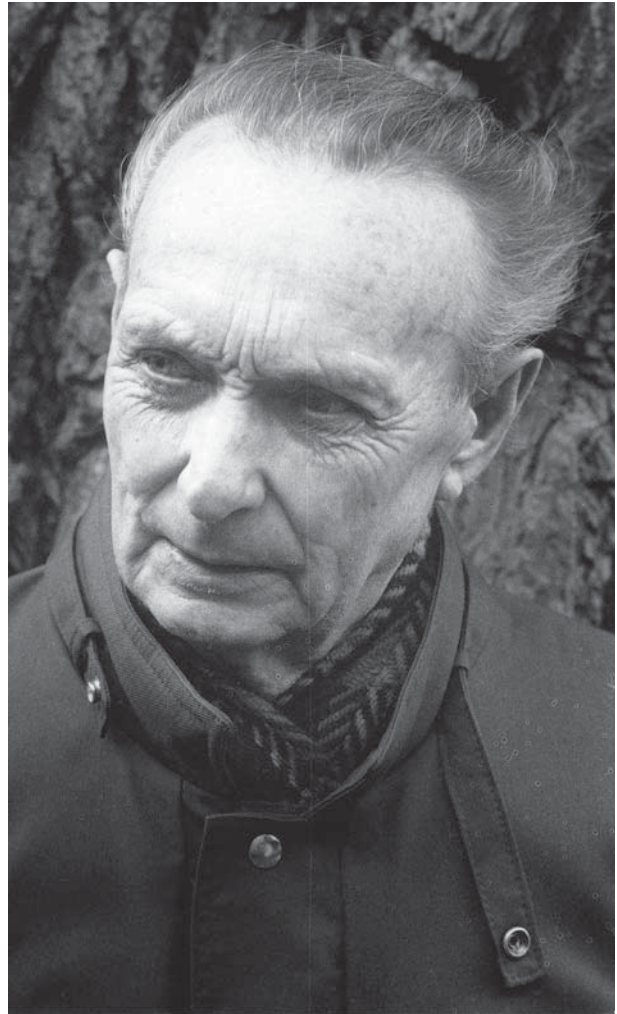

MÕELDES JOHANNES JÜRISSEONILE

5. VI 1922—30. XII 2005

Johannes Jürisson oli Eesti Muusikaakadeemia (tänapäevase Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia) üks silmapaistvamaid muusikaajaloo õppejõude. Teise maailmasõja tõttu alustas Johannes Jürisson süstemaatilisi muusikaõpinguid suhteliselt hilja – ta astus Tallinna Riiklikku Konservatooriumi muusikateaduse erialale pärast Tartu Muusikakooli lõpetamist, 1951. aastal, olles sel ajal juba kahekümne üheksa aastane. Kuid üsna pea pärast akadeemilisele rajale astumist asus ta oma teadmisi jagama – algul Tallinna Muusikakoolis, seejärel konservatooriumis. Lääne ja eesti muusika ajaloo õpetamise kõrval juhendas Jürisson mitmeid tulevasi muusikateadlasi. Tema õpilasteks on olnud Tiia Järg, Maris Männik-Kirme, Maret Tomson, Ene Taru, Inna Kivi jt. Jürisson ei kaotanud sidet Eesti Muusikaakadeemiaga ka pärast pensionile jäämist. Kuni viimase ajani oli ta alaline külaline akadeemia konverentsidel ja kontsertidel, eriti kui tegemist oli eesti klassikalise muusikaga.

Johannes Jürisson oli lihtsa, talupoegliku olemisega. Töötades küll Tallinnas akadeemilisel alal, kuulus tema süda tegelikult Suure-Jaani ning Hüpasaare maile, kuhu ta igal võimalusel põgenes ja kus valmis suur osa tema kirjatöödest. Hüpasaare-armastust süstis ta ka oma õpilastesse. Paljud neist on õel-

Harri Rospu foto

Johannes
Jürisson
1961. aastal
kultuuriülikooli
matkagrupiga
teel mööda
Navesti jõge
Hüpassaare
poole.

nud, et Jürissoni hiilgavad teadmised eesti kultuurist, vaimustav huumorimeel ja sõbralik loomus avaldusid täiel määral just kultuuriloolistel väljasõitudel, rabamatkadel, suveõhtul lõkketule ääres istudes.

Johannes Jürissoni isikus olid ühendatud kaks poolust – tõsise uurija ja väsimatu rahvavalgustaja oma. Loengute kõrval konservatooriumi tudengitele pidas ta neid ka kultuuri rahvaülikoolis ja lisaks muusikateaduslikele artiklitele ilmus tema sulest ka muusikat populariseerivaid raamatuid; ta tegi kaastööd ajalehele „Sakala“ ning on

kirjutanud isegi paar kultuuriloolist lühinäidendit. Jürisson oli väga paljude eesti muusikute ja ka lihtsalt muusikasõprade huvi äratajaks meie oma juurte, meie oma heliloomingu vastu. Ta jääb meile meelde sügavalt erudeeritud, kuid samal ajal väga lihtsa, alati sõbraliku ja naljalembese mehena.

PEEP LASSMANN

IN MEMORIAM

JOHANNES JÜRISSEON
5. VI 1922 – 30. XII 2005

Minule ei meeldi see muusikateadlase nimetus, ei tahaks seda kuidagi kasutada. Ma kasutaksin nimetust muusikaajaloolane, valgustaja, vahendaja... Mis teadlane nüüd mina olen. Teadlane uurib mitu aastat mingit olulist probleemi. Järgneb avastus, millest inimekonnal on kasu. Aga muusikas on vastupidi. Avastus on ammu juba tehtud helilooja poolt. Meie tuleme ja hakkame seda avastust mäletsema. Võtame lahti, paneme tükk tüki kõrvale ja siis jälle kokku tagasi. Ja kirjutame sellest väga keeruliselt. Vahest loed, pingutad ja mõtled, mis selle asja vitamiin nüüd on. Minu arust pole see teadus. Muusikavalgustaja või -vahendaja on see, kes oskab rahvaga rääkida, rahvale keerulise probleemi lihtsalt ära seletada.

Vastab Johannes Jürisson,
Teater. Muusika. Kino 1997, nr 6

MIKK MIKIVER
4. IX 1937 – 9. I 2006

Verbaalselt oma usku kinnitada on kõige lihtsam. Inimesel, kes millesegi ise usub, avaldub see tegemistes, ja seda tuleb osata sealt välja lugeda. Vaidlused teemal, kes usub kõvemini, on absurdsed. On ju nii, et kui me räägime kunstimeistritest, siis me tunnistame, et nad on millegi poolest erilised: et nad on hästi tundlikud. Ja tihti me tahame, et kunst käiks kukesammu võrra elust ees. Aga kui selline hetk igal konkreetsel juhul kätte jõuab, me tihti keeldume seda tunnistamast, aktsepteerimast. Kes on tundlikum, see märkab rohkem, see kannatab ka rohkem. Seda õigust ei tohi kunstilt lihtsalt ära võtta – tal on eriline asend ühiskonnas. Muidu hakkab kunstitegija ise end tundma juba ripatsina või kannuseenena, kes elab teiste arvel. Ta ei ole otseselt tootlik, sellepärast peavad talle ta muud, spetsiifilised, moraalsed funktsioonid jääma.

Vastab Mikk Mikiver,
Teater. Muusika. Kino 1986, nr 2

HELMİ AREN
12. X 1906 – 19. I 2006

Tema viimseni peenelt varjundatud mäng, tema isiku diskreetne sarm lubavad tal kuuluda sellesse eriklassi, mida inglane nimetab „class of distinction“ ja milleni kunstnik jõuab ainult väga nõudliku enesekriitika ja kogemuste kristalliseerudes.

[Olev Parlo Helmi Areni Leontine'i rollist Imre Kálmáni „Kuradiratsuris“]
Kadi Taniloo-Tekkel. „Killuke teatriajalugu“,
Teater. Muusika. Kino 1997, nr 2

EVE NEEM
18. III 1942 – 20. I 2006

Urve Tautsi rikas talent, Liidia Panova peen artistlikkus ei hajutanud selle päeva tähendust, mil Eve Neem esimest korda lavale astus: noor metsosopran ei tulnud dublandina, ei tulnud asendajana, vaid ilmus suveräänselt „oma osas“. See oli Olga „Jevgeni Oneginis“ 1966. aastal.

Eve Neeme juures on, mida imetleda ja unikaalseks pidada. Tal on kaunitämbriiline, pehme ning terviklikult kõlav hääl. Samuti suurepärase, hingestatud fraseerimisoskus. Ja tänu vokalisti tarkusele, oskuslikule hääle valitsemisele võib Eve Neem oma lüürilise metsosopraniga imet teha.

Laulja parimaks tööks võib pidada Verdi „Don Carlose“ Ebolit.

Lehti Metsaalt, „Tähtis on muusika“. „Kodumaa“ 15. VIII 1973